

HØRING – ØKOLOGI - Nye produksjonsregler og regler for unntak i økologisk produksjon

På vegne av Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet sender Mattilsynet forslag til nytt regelverk for økologisk produksjon og merking av økologiske produkter på høring. Dette regelverket blir gjeldende i EU fra 1.1.2022.

Hovedinnhold

Forordning (EU) 2020/464 gir nye produksjonsregler for husdyr, akvakulturproduksjon, foredling av mat og fôr og krav til rapportering. Det er hovedsakelig endringer i regler for økologisk fjørfeproduksjon og nye regler for dyrearter som kanin og hjort.

Forordning (EU) 2020/2042 gjør endringer i forordning (EU) 2020/464 ved at virkningsdato blir utsatt fra 1.1.2021 til 1.1.2022. Videre blir datoer for overgangsordninger og rapporteringsforpliktelser forskjøvet med ett år.

Forordning (EU) 2020/2146 gir regler for unntak i økologisk produksjon med begrunnelse i uforutsette særlige hendelser (såkalte "katastrofesituasjoner"). Rettsakten viderefører i hovedsak gjeldende regler for området, men innfører også noen nye områder for unntak.

Forordning (EU) 2020/1794 gir regler for bruk av karens og ikke-økologisk planteformeringsmateriale i økologisk produksjon. Gjeldende regler for området blir i hovedsak videreført, men innfører også noen endringer for å legge til rette for å øke tilgangen på og bruken av økologisk formeringsmateriale.

Forordning (EU) 2020/427 gir regler for bruk av såvare til økologisk spireproduksjon, fôr til økologiske bier, krav til produksjon av fiskeyngel av marine fiskearter og økologisk fôr til karnivore fiskearter som laks. Det blir et krav om at såvare til dyrking av spirer skal være av økologisk opprinnelse. Økologisk pollen blir tillatt som et nytt fôrmiddel til bier. Kravet om at økologisk fiskefôr til laks skal inneholde maksimum 60% planteingredienser blir fjernet.

Forordning (EU) 2021/269 gjør endring i forordning (EU) 2020/427 ved at virkningsdato blir utsatt fra 1.1.2021 til 1.1.2022.

1. Bakgrunn

Forordning (EU) 2018/848 gir et nytt regelverk for økologisk produksjon og merking av økologiske produkter, og opphever samtidig rådsforordning (EF) nr. 834/2007. Regelverket skal tre i kraft i EU 1. januar 2022, og fastsetter overordnede krav til økologisk produksjon og merking av økologiske landbruks- og akvakulturprodukter, og inneholder i tillegg enkelte detaljerte produksjonsregler. Denne rettsakten ble sendt på [høring](#) i januar 2020.

Det er i tillegg utformet utfyllende regelverk for hovedområdene *produksjonsregler, kontroll og handel med tredjeland* som skal bli gjeldende i EU på samme tidspunkt fra 1.1.2022. Disse rettsaktene er under ferdigstilling i EU, og vi kommer trolig til å sende nye regler på høring i tre høringsrunder. Den første høringen nå omfatter utfyllende regler for området produksjonsregler og regler for unntak i økologisk produksjon med begrunnelse i uforutsette særlige hendelser. Neste høring vil omfatte resterende produksjonsregler og regler for kontroll, og siste høring vil omhandle nye regler for import av økologiske produkter fra tredjeland.

EU har vedtatt forordning (EU) 2020/464, som gir utfyllende regler til forordning (EU) 2018/848 for området produksjonsregler for husdyr, akvakulturproduksjon, foredling av mat og fôr og krav til rapportering. Forordningen medfører i stor grad en videreføring av bestemmelsene i forordning (EF) nr. 834/2007 og forordning (EF) nr. 889/2008, men med noen endringer. Den innfører nye regler om nye dyrearter (kanin, hjort), og videre gjøres det vesentlige endringer i reglene om økologisk fjørfeproduksjon. Den gir også enkelte nye krav om dokumentasjon ved forkorting av omleggingsperioden av arealer til økologisk status. Forordningen gir overgangsbestemmelser for virksomheter som driver økologisk svine- og fjørfeproduksjon knyttet til bestemmelser som innebærer at bygninger må bygges om eller renoveres, eller at det må investeres i nytt utstyr.

EU har vedtatt forordning (EU) 2020/2042, som gjør endringer i forordning (EU) 2020/464 ved at virkningsdato blir utsatt fra 1.1.2021 til 1.1.2022. Videre blir datoer for overgangsordninger og rapporteringsforpliktelser forskjøvet med ett år.

EU har vedtatt forordning (EU) 2020/2146, som gir utfyllende regler til forordning (EU) 2018/848 og spesifikke krav hvis økologiske virksomheter skal søke om tillatelse til unntak i økologisk produksjon med begrunnelse i uforutsette særlige hendelser. Rettsakten viderefører i hovedsak gjeldende regler for området, men innfører også noen endringer og nye områder hvor det er muligheter for unntak hvis særlig hendelse.

EU har vedtatt forordning (EU) 2020/1794, som gir utfyllende regler til forordning (EU) 2018/848 og spesifikke krav til bruk av karens og ikke-økologisk planteformeringsmateriale i økologisk produksjon. Rettsakten viderefører i hovedsak gjeldende regler for området, men innfører også noen endringer og nye krav for å legge til rette for å øke tilgangen på, og bruken av økologisk formeringsmateriale.

EU har vedtatt forordning (EU) 2020/427, som gir utfyllende regler til forordning (EU) 2018/848 for områdene såvare til økologisk spireproduksjon, fôr til økologiske bier, krav til produksjon av fiskeyngel av marine fiskearter og økologisk fôr til karnivore fiskearter som laks.

EU har vedtatt forordning (EU) 2021/269, som gjør endringer i forordning (EU) 2020/427 ved at virkningsdato blir utsatt fra 1.1.2021 til 1.1.2022.

En EU-forordning skal tas inn i norsk rett som den er. Norge vedtar en såkalt gjennomføringsforskrift med en bestemmelse som slår fast at forordningen i EØS-tilpasset form gjelder i Norge. I Lovdata ligger forordningen etter forskriftsparagrafene. Gjeldende

økologiforskrift gjennomfører rådsforordning (EF) nr. 834/2007 med tilhørende forordninger. Siden forordning (EU) 2018/848 og tilhørende forordninger erstatter gjeldende forordninger, er det behov for å fastsette en ny økologiforskrift som erstatter *forskrift av 18. mars 2017 nr. 355 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter akvakulturprodukter, næringsmidler og fôr (økologiforskriften)*. I forskriften vil det henvises til forordning (EU) 2018/848 og utfyllende regelverk, og innholdet i forordningene vil derfor gjelde likelydende i Norge. Forordningsteksten blir å finne i tilknytning til økologiforskriften. Rettsaktene er under vurdering i EØS/EFTA-statene. Forordningene følger vedlagt på engelsk og dansk, siden norsk oversettelse ikke foreligger pr. i dag.

2. Innholdet i nytt økologiregelverk

2.1. Nye produksjonsregler for husdyr, akvakulturproduksjon, foredling av mat og fôr og krav til rapportering (forordning (EU) 2020/464)

Rettsakten gir utfyllende regler til forordning (EU) 2018/848 for området produksjonsregler i økologisk produksjon. Det blir en videreføring av gjeldende regler på flere områder, men det blir noen endringer beskrevet nærmere nedenfor.

2.1.1. Dokumentasjon som virksomheten må oversende kompetent myndighet før godkjenning av forkortet omleggingsperiode (kap. 1, art.1)

Omlegging av en virksomhet til økologisk produksjon kan tidligst starte fra det tidspunktet virksomheten har meldt seg inn i kontrollordningen (Debio). Rettsakten viderefører muligheten i gjeldende regelverk til å søke kompetent myndighet (Mattilsynet) om å forkorte omleggingsperioden etter spesifikke kriterier. Artikkel 1 gir utfyllende regler til bestemmelsene i forordning (EU) 2018/848 artikkel 10(3) om forkorting av omleggingsperioden for jordbruksarealer ved å godkjenne perioder forut for innmeldingen i kontrollordningen som en del av omleggingsperioden. Omleggingsperioden kan forkortes dersom virksomheten kan fremlegge dokumentasjon på at det ikke er benyttet innsatsmidler som ikke er tillatt i økologisk produksjon de siste tre årene. Det kommer nye krav til dokumentasjonen som skal følge med en slik søknad, og formålet er å harmonisere håndteringen av slike tillatelser. Det blir et nytt krav om at kontrollorganet (det vil si Debio i Norge) skal gjennomføre en fysisk inspeksjon av arealet hos virksomheten, og utarbeide en rapport med vurdering av om en forkortet omleggingsperiode bør innvilges og fra hvilket tidspunkt. Rapporten skal inneholde et kart og beskrivelse av arealet, og en risikoanalyse for om det kan ha vært brukt ikke-tillatte innsatsmidler på arealet. Ved identifiserte risikoarealer som kan være kontaminerte med ikke-tillatte stoffer skal kontrollorganet ta prøver av jord og/eller planter. Rapporten skal vedlegges søknaden som virksomheten sender til kompetent myndighet for endelig behandling av om tillatelse til forkortet karensperiode kan innvilges.

2.1.2. Regler for økologiske storfe, småfe og hest (kap. 2 - del 1 - art. 2 til 4, og vedlegg I del I)

Rettsakten omfatter regler for minimumsperiode for fôring med melk til unge dyr, dyretetthet og minimumskrav til inne- og uteareal, og krav om at minimum halvparten av minimumsarealet inne skal være tett gulv. Spesifikke krav til inne- og uteareal for storfe, småfe og hest er spesifisert i vedlegg I del 1. Rettsakten viderefører tilsvarende regler som i gjeldende regelverk for økologisk storfe, småfe og hest. Rettsakten klargjør at minimumsarealet til fast dekke skal beregnes ut fra minimumsarealet definert i regelverket, og ikke det faktiske arealet i husdyrbygningen.

2.1.3. Regler for økologisk hjort (kap. 2 - del 2 - art. 5 til 8, og vedlegg I del II)

Rettsakten gjennomfører nye utfyllende regler for produksjon av spesifikke arter av økologisk hjort, og omfatter blant annet regler for melkefôring, dyretetthet og krav til utforming og bruk

av utearealet. Videre er det definerte krav for å ivareta naturlig atferd som naturlig skjul for mor og kalv etter fødsel, og tilrettelegging for naturlig skifte av gevir. Spesifikke krav til dyretetthet og minimum uteareal er spesifisert i vedlegg I del 2.

2.1.4. Regler for økologisk svin (kap. 2 - del 3 - art. 9 til 12, og vedlegg I del III)

Rettsakten gjennomfører utfyllende regler for produksjon av økologisk svin, og omfatter minimumsperiode for fôring med melk til smågris, dyretetthet og minimumskrav til inne- og uteareal, og krav om at minimum halvparten av minimumsarealet inne og ute skal være tett gulv. Det blir nye regler og krav til fast dekke for utearealet i tillegg til innearealet. Det blir et nytt krav om at utearealet skal være attraktivt for svin, og hvis mulig skal svin ha tilgang på fortrinnsvis «mark/jorde med trær eller skog». Det skal videre sikres mulighet for liv og mulighet for å regulere kroppstemperatur (f.eks. «gjørmebad»). Rettsakten viderefører tilsvarende regler som i gjeldende regelverk for fôring med melk og minimumskrav til inne- og uteareal. Spesifikke krav til inne- og uteareal for svin er spesifisert i vedlegg I del 3.

2.1.5. Regler for økologisk fjørfe (kap. 2 - del 4 - art. 13 til 16, og vedlegg I del IV)

Rettsakten gjennomfører flere regelverksendringer for produksjon av økologisk fjørfe. Disse omfatter nye regler for livkylling og foreldredyr. For verpehøns, slaktekylling og kalkun er det noen regelverksendringer. Rettsakten omfatter også nye regler for andre fjørfekategorier. Nedenfor er det en oversikt over de ulike endringene.

Nye generelle regler for økologiske fjørfe:

- Nye definisjoner, og den viktigste endringen er definisjon av «flokk». Det blir et krav om at flokkene skal ha et eget område og ikke blandes hverken i inne- eller uteområdet
- Det blir et nytt krav om at arealet for veranda («utendørs overbygg/vinterhage») ikke skal medberegnes i inne- eller utearealet. Det er imidlertid et unntak for dette dersom verandaen er isolert slik at det ikke blir tilsvarende miljø som uteareal. Verandaarealet kan da medberegnes i innearealet dersom det er full tilgang gjennom hele døgnet, og at det sikres tilfredsstillende miljø for dyra. For virksomheter som er godkjent økologisk når det nye økologiregelverket trer i kraft er det mulighet for en overgangsperiode frem til 1.1.2025.
- Det blir et nytt krav til at utgangsåpninger fra innearealet til verandaen skal være minimum 2m per 100 m² bruksareal inne. For virksomheter som er godkjent økologisk når det nye økologiregelverket trer i kraft er det mulighet for en overgangsperiode frem til 1.1.2025.
- Muligheten for å bruke netting som skille mellom flokker av verpehøns, slaktekylling, livkylling og foreldredyr videreføres. For spesifikke fjørfekjøttkategorier som kalkun er det nytt krav om tett skille, med en mulighet for overgangsperiode frem til 1.1.2025 hvis godkjent som økologisk virksomhet når det nye økologiregelverket trer i kraft.
- Det er spesifisert nye krav til utearealet:
 - Flokker skal være atskilte på utearealet
 - Tilgang på skjul (kunstig eller f.eks. trær) som er jevnt fordelt i utearealet for å fremme at dyra bruker hele arealet
 - Ny begrensning på størrelsen på utearealet. Det innføres en maks avstand på 150 m fra husdyrbygning til ytterkant, men samtidig en mulighet å tillate opp til 350 m dersom det er tilstrekkelig antall skjul som fremmer at dyra bruker hele arealet (minimum 4 skjul per ha)
 - Skal være attraktivt for fjørfe
 - Skal hovedsakelig være dekket med vegetasjon av ulike plantearter
 - Vegetasjonen på utearealet skal vedlikeholdes regelmessig for å redusere faren for overskudd av næring

Nye regler for økologiske verpehøns:

- Rettsakten gjennomfører nye krav ved bruk av etasjesystem (aviar) i fjørfehuset. Det blir et nytt krav om å begrense antall etasjer til maks 3 etasjer medberegnet gulvet, i stedet for 4 etasjer som enkelte virksomheter har i dag. Det blir videre krav til å ha et system for gjødseloppsamling (gjødselbånd), og at det skal være enkelt å ha tilsyn med alle dyra. Gjødselbånd og reder er ikke medberegnet i bruksarealet, og er ikke beregnet som en etasje. For virksomheter som er godkjent økologisk når det nye økologiregelverket trer i kraft er det mulighet for en overgangsperiode frem til 1.1.2030.
- Spesifikke krav til dyretetthet og areal for inne- og uteområde, vagler og reder er spesifisert i vedlegg I del IV punkt 3. Det videreføres tilsvarende regler som i gjeldende regelverk.

Nye regler for økologiske slaktekylling og kalkun (vedlegg I del IV):

- Spesifikke regler for bruk av vagler, dyretetthet og areal for inne- og uteområde er beskrevet for slaktekylling og kalkun (*vedlegg I del IV i henholdsvis punkt 4 og 6*)
- Krav til dyretetthet reguleres kun i forhold til vekt (21 kg/m²), og ikke antall dyr i tillegg som i gjeldende regelverk.
- Det blir et nytt krav om tilgang til vagler eller plattform for dyra

Nye regler for produksjon av økologisk livkylling:

Det innføres nye regler for produksjon av økologiske livkylling, og utfyller nye overordnede regler i hovedrettsakten (forordning (EU) forordning 2018/848).

- Nye regler for bruk av vagler, dyretetthet og areal for inne- og uteområde for livkylling (*vedlegg I del IV i punkt 2*)
- Kravet til dyretetthet for innearealet er maksimum 21 kg levendevekt/m², og videre et minimumskrav til 1 m²/dyr i uteområdet
- Krav til minimum 10 cm vagler/dyr
- Det innføres en begrensning for flokkstørrelse på maksimum 10 000 dyr
- Det skal være tilgang til uteareal fra en så tidlig alder som praktisk mulig, og når fysiologiske og fysiske forhold tillater dette (*jfr. forordning (EU) forordning 2018/848 vedlegg II, del II punkt 1.9.4.4.e*).
- Tilsvarende generelle krav som for andre fjørfekategorier og beskrevet over.

Muligheten for tillatelse til å benytte ikke-økologiske livkyllinger blir faset ut med nytt regelverk, og er begrenset til innførsel av ikke-økologisk kylling under tre dager.

For virksomheter som produserer økologiske livkyllinger når nytt regelverk trer i kraft, er det mulighet for en overgangsperiode for krav om tetthet, minimumsareal inne-/uteareal frem til 1.1.2030. En forutsetning er at en tilpasning til nye krav innebærer betydelig ombygging av fjørfehus eller tilleggsareal.

Nye regler for produksjon av økologiske foreldre dyr:

Det innføres nye regler for produksjon av økologiske foreldre dyr, som utfyller nye overordnede regler i hovedrettsakten (forordning (EU) forordning 2018/848). I en slik produksjon produseres det egg (rugeegg), som leveres til et sentralt rugeri hvor eggene klekkes til daggamle kyllinger. Disse kyllingene leveres enten til slaktekylling/kalkunproduksjon eller til livkyllingproduksjon for eggproduksjon. Det er begrenset med slik produksjon av økologiske foreldre dyr i dag, siden det er tillatt å kjøpe inn konvensjonelle daggamle kyllinger (under 3 dager). Fra 1.1.2037 blir det et krav om at slike kyllinger skal være økologiske (*jfr. forordning (EU) forordning 2018/848 artikkel 53.1*). Det er derfor nødvendig å øke økologisk foreldre dyr produksjon i EØS-området.

- Nye regler for bruk av vagler, reder, dyretetthet og areal inne- og uteområde for foreldre dyr (*vedlegg I del IV i punkt 1*). Dette er tilsvarende regler som til verpehøns.

- Tilsvarende generelle krav som for andre fjørfekategorier og beskrevet over.
- Dyra skal ha tilgang til uteareal, men det tillates å bruke veranda hvis det i regelverk er innført restriksjoner for å beskytte human- og dyrehelse (jf. forordning (EU) 2018/848 vedlegg II punkt 1.9.4.4. f)

2.1.6. Nye regler for økologisk kanin (kap. 2, del 5 artikkel 17 til 21, og vedlegg I del V):

Rettsakten gir nye regler for produksjon av økologisk kanin. Dette omfatter krav til minimumsperiode melkeføring av unge dyr, dyretetthet og minimumsareal for inne- og uteområde, tilgang til uteareal og tekniske krav til inne- og utearealet. Dette erstatter nasjonale regler som har vært i ulike EU-land og i Norge.

2.1.7. Regler for økologisk akvakultur (kap. 3 - art. 22, og vedlegg II):

Regelverksendringen omfatter detaljerte regler for dyretetthet for akvakulturdyr, og spesifikke karakteristika for produksjonssystemet. Det er videreført tilsvarende krav som i gjeldende regelverk (jf. vedlegg XIIIa i forordning 889/2008).

2.1.8. Regler for foredlingsteknikker for mat og fôr (kap. 4 - artikkel 23 og 24):

Rettsakten spesifiserer at det kun er teknikker som overholder prinsippene definert i økologiregelverket som kan benyttes i foredling av økologisk mat og fôr. Det er et generelt krav i økologiregelverket at foredlingsteknikker ikke skal villeden den sanne karakter på produktet, og at det hovedsakelig skal benyttes biologiske, mekaniske eller fysiske metoder. Det blir videreført prinsippet om at alle teknikker som oppfyller disse kriteriene er tillatte å benytte i økologisk produksjon. Det er imidlertid en mulighet for å spesifisere teknikker som det er behov for å definere nærmere for å sikre harmonisert tilnærming i EØS-området. Myndighetene kan sende inn dossier for å vurdere foredlingsteknikker i EGTOP (Expert Group for Technical Advice on Organic Production), og EU-kommisjonen vil analysere og vurdere om teknikken bør spesifiseres i økologiregelverket. Foreløpig er det i rettsakten kun spesifisert to teknikker for produksjon av økologisk mat (relevante for barnemat). For fôr er det ikke spesifisert noen teknikker.

2.1.9. Datainnsamling og rapportering (kap. 5 - art. 25 og vedlegg III):

Rettsakten definerer krav til innhold i årlig rapportering som myndighetene i EU-land skal oversende til EU-kommisjonen gjennom et elektronisk system (OFIS). Norge skal rapportere til ESA (EFTAs overvåkingsorgan). Det er definert en årlig frist den 30. juni for rapporteringen. Det er definert detaljerte krav til rapporteringen, som omfatter informasjon fra database/system over henholdsvis tilgjengelig økologisk plantefôrmeringsmateriale og økologiske dyr/fiskeyngel. Videre skal EU-kommisjonen sende ut en årlig spørreundersøkelse for innsamling av informasjon om tilgjengelighet av økologiske proteinråvarer til økologisk fjørfe og svin, og tillatelser som kompetent myndighet har gitt til bruk av ikke-økologiske proteinråvarer.

2.1.10. Overgangsregler (kap. 6 - art. 26):

Rettsakten definerer spesifikke overgangsregler for økologiske fjørfe- og svineprodusenter som er godkjente etter forordningene (EF) 834/2007 og (EF) 889/2008 før det nye regelverket trer i kraft, for å sikre at disse virksomhetene får mulighet til å tilpasse sitt produksjonssystem til spesifikke nye regler og krav. Det er spesifisert hvilke tekniske krav det stilles som grunnlag for å kunne benytte overgangsreglene. Tidsperioden er 3 eller 8 år avhengig av hvor omfattende økonomiske investeringer de nye reglene vil innebære for den økologiske virksomheten. Overgangsreglene gjelder kun for virksomheter som var godkjent økologisk før de nye økologiregelverket trer i kraft. Nye økologiske virksomheter som blir sertifiserte etter at det nye økologiregelverket trer i kraft, må følge kravene i det nye økologiregelverket.

2.2. Utsatt virkningsdato for nye produksjonsregler (forordning (EU) 2020/2042)

Rettsakten gjør endringer i forordning (EU) 2020/464 ved at virkningsdato blir utsatt fra 1.1.2021 til 1.1.2022. Videre blir datoer for overgangsordninger og rapporteringsforpliktelser forskjøvet med ett år. Med bakgrunn i Covid-19 pandemien ble virkningsdato for nytt økologiregelverk, forordning (EU) 2018/848, utsatt med ett år til 1.1.2022. Det er derfor nødvendig å gjøre tilsvarende endringer og utsette virkningsdato for utfyllende regelverk til forordning (EU) 2018/848.

Rettsakten forskyver datoer for overgangsbestemmelser beskrevet over i 2.1.10 med ett år. Det blir blant annet krav innen 1.1.2030 om å oppfylle nye regelverkskrav for fjørfe om maksimum antall etasjer i innredningen i fjørfehus ("aviar-system"), og nye krav for livkylling om dyretetthet i inne- og uteareal. Det blir krav innen 1.1.2025 om å oppfylle nye regelverkskrav til minimum størrelse på utgangshull i fjørfebygning fra inneareal til veranda, og kravet om tett skille mellom flokker for produksjon av andre fjørfekjøttarter enn slaktekylling (f.eks. kalkun).

2.3. Nye regler for unntak i økologisk produksjon (forordning (EU) 2020/2146)

Rettsakten gir utfyllende regler til forordning (EU) 2018/848 og regler for unntak i økologisk produksjon med begrunnelse i uforutsette særlige hendelser (såkalt "katastrofesituasjoner"). Visse hendelser som ekstreme klimatiske forhold kan medføre alvorlige konsekvenser for virksomheten, og muligheten for unntak for en midlertidig periode skal muliggjøre en videreføring av den økologiske produksjonen.

Rettsakten viderefører i hovedsak gjeldende regler for unntak i en begrenset periode når særlige hendelser oppstår (jf. forordning (EF) nr. 889/2008 artikkel 47). Nedenfor er en beskrivelse av rettsakten og hvilke hovedendringer nytt økologiregelverk innebærer.

2.3.1 Kriterier for å kvalifisere som katastrofesituasjon (artikkel 1):

Det er kompetent myndighet (Mattilsynet) som nasjonalt vurderer om hendelsen kvalifiserer som en katastrofesituasjon, og har ansvaret for å behandle søknader fra økologiske virksomheter om tillatelse til unntak fra spesifikke produksjonsregler. Det er et overordnet formål og krav om å begrense omfanget av unntak fra produksjonsreglene i økologisk produksjon. I vurderingen skal det vektlegges om hendelsen har konsekvenser for økologisk produksjon på grunn av klimatiske forhold, dyresykdommer, miljøhendelse, naturkatastrofe eller annen sammenlignbar katastrofesituasjon. Det er et nytt krav om at kompetent myndighet skal utarbeide et formelt vedtak for om hendelsen kvalifiserer som en katastrofesituasjon.

2.3.2 Betingelser for tillatelse til unntak fra produksjonsreglene (artikkel 2):

Kompetent myndighet skal vurdere følgende betingelser ved behandling av søknader fra økologiske virksomheter om tillatelse til unntak fra produksjonsreglene i økologisk produksjon:

- Tillatelsen skal innvilges for en begrenset tidsperiode og unntaket skal ikke vare lenger enn nødvendig (maksimum 12 måneders varighet)
- Tillatelsen skal definere hvilke områder som blir omfattet (f.eks. produkter, landområder etc), og skal begrenses i omfang til det som er nødvendig
- Tillatelse kan gis til enkeltprodusenter eller for alle økologiske virksomheter i et område som er omfattet av hendelsen.

Rettsakten gjennomfører en ny mulighet til å innvilge en tillatelse samlet for alle økologiske virksomheter i et definert område som er omfattet av en særlig hendelse og som kvalifiserer som en katastrofesituasjon, og ikke kun behandle individuelle tillatelser til enkeltvirksomheter slik det er i gjeldende økologiregelverk.

2.3.3. Mulige områder for unntak (artikkel 3):

Den økologiske virksomheten kan søke om tillatelse til unntak fra produksjonsreglene for spesifikke områder definert i økologiregelverket (forordning (EU) 2018/848) hvis hendelsen kvalifiserer som en katastrofesituasjon. I hovedsak videreføres tilsvarende områder som i gjeldende regelverk, men det er enkelte nye områder omtalt nedenfor.

- Det blir en ny mulighet til å tillate unntak for kravene i økologiregelverket om beiting, dyretetthet og arealkrav om produksjonsenheten er omfattet av hendelsen. Dette kan være relevant hvis husdyrbygningen er brent ned, og en annen husdyrbygning må benyttes i en midlertidig periode (*unntak fra del II, punkt 1.4.2.1, 1.6.3. og 1.6.4.*)
- Det blir en ny mulighet til å tillate en lavere andel grovfôr i fôrrasjonen til drøvtyggere dersom fôrproduksjonen er tapt eller det er innført restriksjoner (*unntak fra del II, punkt 1.9.1.1.f*).
- Det blir en ny mulighet å tillate å flytte bikuber til områder som ikke oppfyller kravene i økologiregelverket, hvis overlevelse av biene er i fare (*unntak fra del II, punkt 1.9.6.5.a) og c*). Det er tillatt å omsette honningen som økologisk ved slike tillatelser.
- Det blir en ny mulighet å tillate bruk av ikke-økologisk planteformeringsmateriale hvis økologisk materiale ikke er tilgjengelig (*unntak fra del I, punkt 1.8.1*). Dette er med forutsetning av at det skal brukes ikke-behandlet planteformeringsmateriale.

2.4. Nye regler for bruk av økologisk planteformeringsmateriale (forordning (EU) 2020/1794)

I økologisk produksjon skal det benyttes økologisk planteformeringsmateriale. Når dette ikke er tilgjengelig, kan virksomheten søke om tillatelse til å benytte ikke-økologisk materiale på visse betingelser. Nasjonale myndigheter skal sørge for en database med oversikt over tilgjengelig økologisk planteformeringsmateriale ([økofrø databasen](#)). Rettsakten endrer vedlegg II del I i forordning (EU) 2018/848 om visse krav til bruk av karens og ikke-økologisk planteformeringsmateriale i økologisk produksjon.

Rettsakten gjennomfører følgende endringer:

Rettsakten gjennomfører endringer i regler for bruk av karens og ikke-økologisk planteformeringsmateriale (*vedlegg II, del I, punkt 1.8.5.1 til 1.8.5.5, og tilføyer samtidig de nye punktene 1.8.5.6 og 1.8.5.7*).

- Det er et nytt krav om at databasen med oversikt over tilgjengelig økologisk planteformeringsmateriale også skal inneholde informasjon om tilgjengelig karensmateriale. Karensmateriale skal minimum ha vært produsert i henhold til økologiregelverket i 12 måneder før høsting. Databasen skal gi en oversikt over alt økologisk og karens planteformeringsmateriale, med unntak av frøplanter (f.eks. grønnsakplanter).
- Det videreføres tilsvarende regler og vilkår før individuell tillatelse til bruk av ikke-økologisk formeringsmateriale kan innvilges (*jf. artikkel 45 i forordning (EF) 889/2008*). Det innføres imidlertid nye klargjøringer i regelverket. Kravet om at den økologiske virksomheten skal etterspørre økologisk eller karensmateriale i "rimelig tid", betyr at såvareforhandler skal ha tid til å klargjøre og levere varen. Videre er det en klargjøring av kravet om at virksomheten skal kunne vise til og forklare hvorfor tilsvarende sorter i databasen ikke er "hensiktsmessig" å bruke. Dette innebærer at virksomheten må vise til at ikke-økologisk sort er avgjørende for sin produksjon fremfor alternative sorter som finnes i databasen med bakgrunn i faktorer som agronomiske, klimatiske eller nødvendige teknologiske egenskaper. Unntaket om å søke om tillatelse for bruk av ikke-økologisk planteformeringsmateriale som skal brukes til forsøk m.m utvides til også å omfatte materiale for produkt-innovasjon i enighet med kompetent myndighet.

- Det innføres en ny klargjøring om at eget produsert karens eller økologisk såvare er tillatt å bruke uavhengig av informasjon i databasen.
- Det er kun tillatt å bruke ikke-økologisk planteformeringsmateriale som ikke er behandlet med andre plantevernmidler enn de som er godkjente for dette formålet og i henhold til økologiregelverket. Dette er en videreføring av gjeldende regler, men det er en ny presisering av at dette kravet kun gjelder etter høsting. Det er videreført unntak for behandling etter høsting dersom det er pålagt av nasjonal myndighet av plantesanitære hensyn for spesifikke sorter i et definert landområde. Det er en ny presisering i rettsakten om at dersom dette gjennomføres, må det samtidig gjennomføres en ny karensperiode for området hvis hensiktsmessig. Lengde for karensperioden skal hensynta at det skal være ubetydelige rester av plantevernmidler i jord eller planter.
- Det videreføres krav om at den økologiske virksomheten skal søke om en individuell tillatelse til å bruke ikke-økologisk planteformeringsmateriale før såing. Kravet om at tillatelsen kun skal innvilges for en sesong av gangen videreføres.
- Det innføres et nytt krav om at kompetent myndighet skal etablere et nasjonalt annex (liste) med informasjon over arter, underarter eller sorter av planteformeringsmateriale som er 100% tilgjengelig økologisk eller karens i landområdet, og hvor det ikke er mulig å søke om tillatelse til å bruke ikke-økologisk materiale. Det kan imidlertid gjøres unntak for bruk av ikke-økologisk materiale av hensyn til gjennomføring av forsøk eller for bevaringsverdige sorter. Dersom særlige situasjoner (f.eks. klimatiske årsaker) medfører at mengde eller kvalitet på egnete sorter ikke er tilstrekkelig eller hensiktsmessig, kan kompetent myndighet slette disse fra annexet. Det er krav om at kompetent myndighet sikrer årlig oppdatering og offentliggjøring av annexet, og oversender en internett-lenke til EU-kommisjonen og medlemslandene årlig innen 30. juni (første gang 30. juni 2022).
- Det videreføres en mulighet for kompetent myndighet til å gi en generell tillatelse til økologiske virksomheter om å bruke visse ikke-økologiske arter, underarter eller sorter når disse ikke er tilgjengelig i databasen. Dersom det gis en slik generell tillatelse, skal det lages en nasjonal annex (liste) med en oversikt over disse artene/sortene. Det er et krav om at kompetent myndighet sikrer årlig oppdatering og offentliggjøring av annexet, og videre oversender en internett-lenke til EU-kommisjonen og medlemslandene årlig innen 30. juni (første gang 30. juni 2022). De økologiske virksomhetene skal oppbevare dokumentasjon over mengden ikke-økologisk materiale som benyttes, slik at kompetent myndighet kan innhente informasjon for å ivareta årlige rapporteringsforpliktelser i forhold til dette.

2.5. Nye regler for spirer, fôr til bier og akvakulturdyr (forordning (EU) 2020/427)

Rettsakten endrer vedlegg II i forordning (EU) 2018/848 om visse detaljerte produksjonsregler for økologisk produksjon. Dette omfatter områdene såvare til økologisk spireproduksjon, fôr til økologiske bier, krav til produksjon av fiskeyngel av marine fiskearter og økologisk fôr til karnivore fiskearter (bl.a laks).

2.5.1 Krav til planteproduksjon (del I, punkt 1.3):

Det blir et nytt krav i økologiregelverket om å dyrke økologiske produkter i jord med visse unntak. Et av unntakene er at det er tillatt å produsere økologiske spirer og å drive frem sikori i rent vann. Det blir et nytt krav om at såvare til dyrking av spirer skal være av økologisk opprinnelse.

2.5.2. Fôring av bier (del II, punkt 1.9.6.2 b):

Det er tillatt å fôre økologiske bier med spesifikke økologiske fôrmidler for å sikre overlevelse av biene med bakgrunn i klimatiske forhold. Økologisk pollen tilføyes som et nytt fôrmiddel i oversikten over tillatte fôrmidler.

2.5.3. Økologisk akvakulturproduksjon (del III, punkt 3.1.2.3 og 3.1.3.3.e):

Rettsakten gjennomfører nye regler for produksjon av økologisk fiskeyngel av marine arter (omfatter ikke laks). Reglene omfatter krav til fisketetthet, volum på oppdrettstanker og fôring. Rettsakten fjerner kravet om at økologisk fiskefôr til karnivore fiskearter (som laks) skal inneholde maksimum 60% planteingredienser.

2.6. Utsatt virkningsdato for nye produksjonsregler for spirer, fôr til bier og akvakulturdyr (forordning (EU) 2021/269)

Rettsakten gjør en endring i artikkel 2 i forordning (EU) 2020/427 ved at virkningsdato blir utsatt fra 1.1.2021 til 1.1.2022. Med bakgrunn i Covid-19 pandemien ble virkningsdato for nytt økologiregelverk, forordning (EU) 2018/848, utsatt med ett år til 1.1.2022. Det er derfor nødvendig å gjøre tilsvarende endring og utsette virkningsdato for utfyllende regelverk til forordning (EU) 2018/848.

3. Konsekvensutredning

3.1. Nye produksjonsregler for husdyr, akvakulturproduksjon, foredling av mat og fôr og krav til rapportering (forordning (EU) 2020/464)

De nye reglene som gjennomføres ved forordning (EU) 2020/464 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Nedenfor er mulige konsekvenser for norske virksomheter og myndigheter nærmere beskrevet:

3.1.1. Nye regler for dokumentasjon som virksomheten må oversende kompetent myndighet før godkjenning av forkortet omleggingsperiode

Rettsakten viderefører muligheten for økologiske virksomheter å søke Mattilsynet om å forkorte omleggingsperioden for ikke-økologiske arealer til økologisk status etter spesifikke kriterier. Mattilsynet mottar årlig flere slike søknader, henholdsvis 33, 55 og 52 søknader i 2018, 2019 og 2020. Flere av søknadene om forkortet omleggingsperiode gjelder arealer som har vært lagt brakk eller har vært ekstensivt drevet uten bruk av kunstgjødsel o.l. over mange år.

Mattilsynet vurderer at de nye kriteriene for hvilken dokumentasjon virksomheten skal fremlegge og vedlegge søknaden om tillatelse om en forkortet omleggingsperiode for jordbruksarealer er hensiktsmessige, og vil fremme et mer harmonisert vurderingsgrunnlag. Det blir et nytt krav om at Debio skal gjennomføre en fysisk inspeksjon og vurdere arealet, og at de skal utarbeide en rapport og et vurderingsgrunnlag som virksomheten skal vedlegge søknaden om tillatelse. Dette vil fremme en ekstra kontroll med slike arealer med formål om å forebygge mot at økologiske produkter blir kontaminert med ikke-tillatte stoffer. Det vil bli en ekstra administrativ byrde for Debio å gjennomføre fysisk inspeksjon av slike arealer og utarbeide en rapport, men behovet for å bruke ressurser på dette vil variere med saken, tilrettelegging av effektive rutiner og om det er mulig å gjennomføre inspeksjonen sammen med det årlige revisjonsbesøket. Det nye regelverket sikrer at Debio har en mulighet og en

viss fleksibilitet til å vurdere ut fra risiko hvor omfattende dokumentasjonen skal være, og om det f.eks. er behov for å gjennomføre analyse av jord eller planter for innhold av ikke-tillatte stoffer som rester av plantevernmidler.

3.1.2. Nye regler for økologiske storfe, småfe og hest

Rettsakten viderefører tilsvarende regler som i gjeldende økologiregelverk for produksjon av økologisk storfe, småfe og hest. Det er en klargjøring i rettsakten om at minimumskravet til tett dekke skal beregnes ut ifra minimumsarealet i regelverket og ikke det faktiske arealet i husdyrbygningen. Dette er i henhold til vår gjeldende tolkning av regelverket, og er en viktig presisering siden det er husdyrbygninger i økologisk produksjon som har høyere inneareal enn minimumskravet.

3.1.3. Nye regler for økologisk hjort

Det innføres nye regler for produksjon av økologisk hjort. Mattilsynet mangler kunnskap om hvilken interesse det vil bli for produksjon av økologisk hjort i Norge. Vi har mottatt informasjon fra Debio som har vært i kontakt med Norsk Hjorteavlsforening (NHF). Det er i Norge ca. 90 oppdrettere av hjort, og det har vært enkelte produsenter som har vist interesse for økologisk godkjenning. Mattilsynet har samtidig mottatt signaler om at hjorteoppdrett allerede oppfattes som et naturlig produkt i markedet, og at det derfor kan være usikkert i hvilken grad det kan tas ut en merpris på økologisk hjortekjøtt i markedet for å dekke merkostnaden ved å sertifisere hjortekjøttet som økologisk. Vi vurderer derfor at økologisk produksjon av hjort trolig vil bli begrenset i Norge.

3.1.4. Nye regler for økologisk svin

Rettsakten viderefører i hovedsak tilsvarende regler for produksjon av økologisk svin som i gjeldende økologiregelverk. Det er et nytt krav om at utearealet skal være attraktivt for svin, og hvis mulig skal svin ha tilgang på fortrinnsvis «mark/jorde med trær eller skog». Det skal videre sikres mulighet for ly og mulighet for å regulere kroppstemperatur (f.eks. «gjørmebad»). Det nye regelverket vektlegger derfor i større grad et mer attraktivt uteareal med formål om å fremme dyrevelferden hos økologisk svin. I 2021 skal NORSØK gjennomføre en utredning for Regelverksutvalget for økologisk produksjon om anbefalinger og muligheter ved bruk av uteareal til svin som ivaretar nytt økologiregelverk og økt dyrevelferd.

Økologisk svin skal ha tilgang til uteareal så fremt vær og forhold tillater dette. Det er imidlertid en mulighet for å holde spedgris inne den første tiden for å sikre god dyrehelse og dyrevelferd. Tilgang til et godt mikroklima for smågris er kritisk, siden spedgris mangler evne til temperaturregulering.

3.1.5. Nye regler for økologisk fjørfe

Rettsakten gjennomfører flere regelverksendringer for produksjon av økologisk fjørfe. Disse omfatter nye regler for livkylling og foreldretyr, og videre regelverksendringer for verpehøns, slaktekylling og kalkun. I 2021 skal Animalia og Nortura gjennomføre en utredning for Regelverksutvalget for økologisk produksjon for å kartlegge muligheter og anbefalinger for tilpasning til nye regler for økologiske eggprodusenter.

Vi oppsummerer følgende mulige konsekvenser av regelverksendringene for økologiske fjørfevirksomheter:

- **Det nye kravet om at fjørfeflokker skal være atskilte i uteområdet** tilsvarende som inne vil innebære behov for praktiske endringer og tilpasninger hos flere virksomheter. Vi har tilsvarende som i Sverige akseptert at fjørfeflokker kun er atskilte inne, og at de kan ha et felles uteområde. Det nye regelverket tillater imidlertid ikke en videreføring av denne praksisen. Det er ikke definert regler for hvordan atskillelsen skal være ute, og flyttbare nettinggjerdar vil kunne være akseptabelt. Animalia og Nortura skal se på mulige anbefalinger og praktiske løsninger for inndeling av flokker i utearealet, og en rapport vil bli publisert på [RVU-nettside med oversikt over RVU-utredninger](#).
- **Det nye kravet om at arealet i verandaen ikke kan medberegnes innearealet** vil trolig få mindre konsekvenser for norske virksomheter. Ifølge informasjon vi har mottatt er det få virksomheter hvor dyra har hatt fri tilgang til verandaen hele året rundt av klimatiske årsaker. Det er imidlertid et fåtall virksomheter som har en isolert veranda som kan benytte seg av det nye unntaket om å medberegne verandaen i innearealet.
- **De nye kravene til utearealet** om å ivareta vegetasjon av ulike plantearter og kravet om å sikre skjul jevnt fordelt utover arealet vurderes til å fremme et mer attraktivt uteareal og legge til rette for økt bruk av hele arealet. Dette er viktig for å fremme bruken av utearealet og dyrevelferden hos fjørfe, og ifølge foreløpige tilbakemeldinger ser de nye kravene ikke ut til å innebære noen vesentlige konsekvenser for virksomhetene.
- **De nye reglene for bruk av etasjesystem (aviar) som innredning i fjørfehus** til verpehøns, livkylling og foreldretyr vil få konsekvenser for enkelte virksomheter. Dette gjelder spesielt det nye kravet om å begrense antall etasjer i slike systemer til maksimum tre etasjer medberegnet gulvet. Ved beregning av antall etasjer skal ikke reder og gjødselbånd medberegnes. Vi argumenterte imot dette nye regelverkskravet i regelverksprosessen, siden vi vurderer at det ikke har mereffekt på dyrevelferden hos fjørfe da fjørfe foretrekker å hvile i høyden. Vi fikk imidlertid ikke medhold i dette. Vi har mottatt informasjon om at fire etasjer er i bruk hos et fåtall virksomheter i Norge. For disse virksomhetene vil det nye kravet trolig medføre at antall dyr må reduseres i et omfang av 900 til 2000 høner avhengig av typen innredning, eller at innearealet må økes ved f.eks. å isolere verandaen hvis dette er mulig. Det er til vurdering å tillate at den øverste etasjen i slike systemer ikke fysisk må fjernes, men at arealet ikke lenger kan medberegnes som bruksareal. Et krav om å fjerne den øverste etasjen vil innebære en kostnad for virksomheten. Animalia og Nortura skal se på mulige anbefalinger og løsninger, og en rapport vil bli publisert på [RVU-nettside med oversikt over RVU-utredninger](#). For virksomheter som er godkjent økologisk når det nye økologiregelverket trer i kraft er det mulighet for en overgangsperiode frem til 1.1.2030.

Det nye kravet om at det skal være gjødselbånd i innredningen for å kunne sikre best mulig renhold og luftkvalitet i husdyrrommet vil trolig ikke medføre konsekvenser for virksomhetene, siden det ser ut til at dette kravet allerede er ivaretatt i norske fjørfehus med etasjesystem.

- **De nye reglene for størrelse for utgangsåpninger fra inneareal til verandaen** på minimum 2 m per 100 m² bruksareal vurderes til å være problematisk for norske fjørfevirksomheter. I dag oppfylles ikke dette kravet, og et krav om større utgangshull vil være en utfordring i vinterhalvåret for å ivareta best mulig temperatur og klima i

fjørferommet inne. Kravet vil trolig medføre at virksomhetene ikke kan ha åpningene åpne når det er kaldt ute, og kan medføre at utearealet benyttes i mindre grad i vinterhalvåret enn i dag. En mulighet kan være å isolere verandaen og beregne dette som et inneareal, og dermed kun overholde kravet om minimum 4 m per 100 m² utgangshull fra verandaen til uteareal. Det er en pågående diskusjon med nordiske land for å se på mulige løsninger, og Animalia og Nortura skal se på mulige anbefalinger og løsninger og rapport vil bli publisert på [RVU-nettside med oversikt over RVU-utredninger](#). For virksomheter som er godkjent økologisk når det nye økologiregelverket trer i kraft er det en mulighet for en overgangsperiode frem til 1.1.2025.

- **De nye reglene for produksjon av økologisk livkylling** vurderes som akseptable. Vi har imidlertid mottatt tilbakemeldinger fra næringen om at den nye begrensningen på flokkstørrelse på 10 000 dyr er vurdert som unødvendig og uhensiktsmessig, men generelt er flokkstørrelsen i tråd med reglene for de øvrige fjørfekategoriene.
- **De nye reglene for produksjon av økologiske foreldre dyr** vurderes som akseptable og er tilsvarende regler som for økologiske verpehøns. Det er foreløpig begrenset med økologisk foreldre dyrproduksjon i Norge, men en slik produksjon er nødvendig å etablere for å imøtekomme krav om økologiske daggamle kyllinger fra 1.1.2037.

Tilgang til uteområde for dyra er i tråd med økologiske prinsipper for naturlig atferd og er positivt for dyrevelferden. Vi vurderer imidlertid at det av smittehensyn er en risiko å ha økologiske foreldre dyr på uteområdet, og at dyra derfor kun bør ha tilgang til lufting på veranda. Det er svært få rugerier (klekkerier) i Norge, og disse skal håndtere både økologiske og konvensjonelle rugeegg. Det er derfor viktig og kritisk å forebygge at økologiske rugeegg innfører smitte inn i rugerier. Det nye økologiregelverket viser til at det kun er tillatt å holde dyra inne hvis restriksjoner er innført i regelverksform ved fare for human- og dyrehelse (jf. *forordning (EU) 2018/848 vedlegg II punkt 1.9.4.4. f*). Vi vurderer foreløpig at det generelle regelverket for produksjon av rugeegg stiller krav om at foreldre dyr ikke kan være på utearealer. [Forskrift om sertifisering av fjørfevirksomheter](#) stiller krav om at alle fjørfebesetninger som frambyr levende dyr eller rugeegg skal være sertifiserte. I denne forskriften ligger det bestemmelser om smittevern som ikke er forenlige med utegange. Dette gjelder blant annet vilkår i forskriften om at virksomheten skal tilpasses for å hindre introduksjon av sykdommer, og at driftsteknikken så langt det er mulig skal være basert på prinsippet om isolert oppdrett. Denne forskriften skal revideres i forbindelse med at nytt dyrehelseregulativ (dyrehelseforordningen (EU) 2016/429 med underliggende regelverk) trer i kraft i april 2021. I den forbindelse vil problemstillingen med utegange for økologiske foreldre dyr vurderes på nytt.

- Vi vurderer at de nye **kravene til bruk av vagler til slaktekylling og kalkun** vil være med på å bedre dyrevelferden for disse dyra, og at det ikke ser ut til å innebære noen vesentlige konsekvenser for virksomhetene. Vi har mottatt informasjon fra næringen om at flere allerede har vagler for dyra, og at dyra foretrekker å bruke vaglene dersom de får muligheten til dette.
- **Det er videreført tilsvarende regler for størrelsen på utearealet for slaktekylling** som i gjeldende regelverk. Vi har i regelverksprosessen argumentert for at minimumskravet til uteareal bør være mindre for slaktekylling enn for verpehøns. Vi har begrunnet forslaget vårt med at det er mindre størrelse på slaktekylling enn på verpehøns, og at dyra benytter utearealet i en kortere periode og ikke er i stand til å benytte et slikt stort areal. Det er også krav om at utearealet skal hvile mellom slaktekylling innsett, og vil da få samme effekt som for mobile hus hvor det er et

lavere krav til dyretetthet ute. Vi har imidlertid ikke fått medhold i dette i regelverksprosessen.

- Vi vurderer at den nye **reguleringen av dyretetthet i forhold til vekt ved produksjon av økologisk** slaktekylling og kalkun er hensiktsmessig istedenfor å stille krav til maks antall dyr pr m² i tillegg slik det er i gjeldende regelverk. Dette er i henhold til innspill vi har mottatt fra næringen, som spesielt har påpekt at regulering av maks antall dyr spesielt er en utfordring i første del av produksjonen når dyra er svært små i forhold til utnyttelse av husdyrbygning og behov for oppvarming av husdyrrommet.

3.1.6. Nye regler for produksjon av økologisk kanin

Rettsakten innfører nye felles regler for produksjon av økologisk kanin i EØS-området, og § 14 i gjeldende økologiforskrift med nasjonale regler blir ikke videreført. Det er en svært begrenset økologisk kaninproduksjon i Norge, og de nye reglene vurderes til å innebære mindre endringer og konsekvenser for økologiske virksomheter.

Nye regler innebærer følgende endringer:

- Økt krav til lengde for melkefôringsperiode for unge dyr (fra 35 til 42 dager)
- Mindre endringer i forhold til dyretetthet og krav til innendørsareal
- Nye minimumskrav til utendørsareal
- Endringer i tekniske krav til inne- og utearealet

3.1.7. Regler for foredlingsteknikker for produksjon av økologisk mat og fôr

Det blir ingen vesentlige endringer i regler for foredlingsteknikker for produksjon av økologisk mat og fôr. Rettsakten bidrar til en klargjøring av området og viderefører prinsippet i gjeldende regelverk om at alle teknikker som oppfyller kriteriene definert i regelverket er tillatt å benytte i økologisk produksjon. Vi vurderer dette som en hensiktsmessig tilnærming istedenfor å liste alle teknikker som er tillatt å benytte. Rettsakten åpner imidlertid for å spesifisere teknikker som det er behov for å definere nærmere for å sikre en harmonisert tilnærming i EØS-området.

3.1.8. Nye regler for datainnsamling og rapportering

Rettsakten innebærer et krav til myndigheter om mer rapportering, og vil øke behovet for å bruke ressurser til dette. Vi vurderer imidlertid at endringen ikke er vesentlig, men at det forutsetter etablering av nye rutiner for innhenting og sammenstilling av informasjon. Samtidig ser vi at slik informasjon er et viktig grunnlag for videreutvikling av økologiregelverket. Vi rapporterer dataene til ESA, i tillegg til at vi legger informasjon inn i et felles system i for informasjonsutveksling mellom myndighetene i ulike land og EU-kommisjonen (OFIS).

3.1.9. Overgangsregler

Vi vurderer reglene for overgangsperioder for nye spesifikke regelverkskrav for økologiske fjørfe- og svineprodusenter som akseptable, selv om vi i regelverksprosessen har foreslått en lengre overgangsperiode for fjørfeprodusenter for å tilpasse nye krav i regelverket. Overgangsperiodene er spesifikke for å fremme at det kun er i situasjoner hvor den økologiske virksomheten må gjennomføre tekniske endringer i husdyrbygningen eller andre økonomiske investeringer hvor det blir gitt lengre tid for å tilpasse seg nye regler.

3.2. Utsatt virkningsdato for nye produksjonsregler (forordning (EU) 2020/2042)

Rettsakten vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Rettsakten vurderes derimot til å innebære en nyttevirkning for norske virksomheter og myndigheter. En utsettelse av virkningsdato for nytt økologiregelverk med ett år til 1.1.2022 vil innebære at økologiske virksomheter og Debio får bedre tid til å tilpasse seg nytt økologiregelverk. Datoer for overgangsordninger blir tilsvarende forskjøvet med ett år, og det er blant annet en fordel at virksomheter som driver med økologisk fjørfeproduksjon får ett ekstra år til å tilpasse produksjonen til nye regler for maksimum antall etasjer i innredningen i fjørfehus, og nye krav til minimum størrelse på utgangshull i fjørfebygning. I omtalen om overgangsregler i dette høringsbrevet er denne endringen ivarettatt.

3.3. Nye regler for unntak i økologisk produksjon (forordning (EU) 2020/2146)

Nye regler som gjennomføres ved forordning (EU) 2020/2146 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Nedenfor er imidlertid økonomiske og administrative konsekvenser av betydning for norske virksomheter og myndigheter nærmere omtalt.

Det blir et nytt krav til Mattilsynet om å gjennomføre en vurdering og vedtak om en hendelse kvalifiserer som en katastrofesituasjon. Vi vurderer muligheten for å gjennomføre dette samlet og samtidig som vedtaket for tillatelsen blir behandlet. Vi vurderer derfor at dette trolig ikke vil innebære økte administrative eller økonomiske konsekvenser for norske virksomheter eller myndigheter.

Vi vurderer at det vil innebære en redusert administrativ byrde og en nyttevirkning for virksomheter at det nå blir mulig å behandle søknad om tillatelser samlet for alle økologiske virksomheter i et område som er omfattet av en katastrofesituasjon. Dette var blant annet relevant i tørkesommeren 2018 da det var kritisk mangel på økologisk grovfôr i hele regioner. Debio har en oversikt over alle økologiske virksomheter i en region, og det vil derfor være mulig å føre tilsyn med at vilkårene for tillatelsen er oppfylt og fulgt av den enkelte økologiske virksomhet. Det blir et nytt krav om at Debio må kontrollere at vilkårene i tillatelsen er fulgt av virksomheten. Vi vurderer at dette trolig kan gjennomføres ved det årlige fysiske tilsynet, og dette er noe Debio allerede kontrollerer i dag.

Det blir en videreføring av eksisterende områder i regelverket hvor det er mulig å tillate unntak hvis en katastrofesituasjon oppstår. Det blir i tillegg innført enkelte nye områder. Vi vurderer at de områdene som er nevnt ser ut til å være dekkende og hensiktsmessige for de økologiske virksomhetene for å sikre forutsigbarhet dersom uforutsette og særlige hendelser skulle oppstå, og for å legge til rette for videreføring av den økologiske produksjonen. Den nye muligheten for å tillate bruk av ikke-økologisk planteformeringsmateriale ved en katastrofesituasjon blir imidlertid først relevant når forbudet mot bruk av ikke-økologisk planteformeringsmateriale blir gjeldende fra 1.1.2037.

3.4. Nye regler for bruk av økologisk planteformeringsmateriale (forordning (EU) 2020/1794)

Nye regler som gjennomføres ved forordning (EU) 2020/1794 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Nedenfor er imidlertid økonomiske og administrative konsekvenser av betydning for norske virksomheter og myndigheter nærmere omtalt.

Det er et formål med nytt økologiregelverk å videreutvikle reglene i tråd med økologiske mål og prinsipper, og i den sammenheng er det et mål om å fase ut unntak i regelverket. Det er et overordnet krav i regelverket å benytte økologisk formeringsmateriale, men en mulighet for unntak og tillatelse til å bruke ikke-økologisk planteformeringsmateriale på visse vilkår. I nytt regelverk blir det imidlertid fra 1.1.2037 et krav om å benytte kun økologisk eller karens formeringsmateriale, og det er derfor av betydning å iverksette tiltak for å øke tilgangen på slikt materiale nasjonalt. Vi vurderer at endringer som gjennomføres i denne rettsakten bidrar til dette, ved å stille krav om at karensmateriale skal listeføres i databasen og etterspørres fra de økologiske virksomhetene i tillegg til økologisk materiale. Debio viser til at [Økofrø databasen](#) er tilrettelagt for å kunne formidle karensmateriale. Vi har i tillegg mottatt tilbakemelding fra såvarevirksomheter om at en ekstra sortering av karensmateriale innebærer behov for ekstra ressurser for å sikre en ny produktgruppe med atskilt foredling og lagring, men at dette kan være gjennomførbart.

Videre er det positivt at regelverket i større grad klargjør for virksomheter hvilke betingelser som stilles før en tillatelse til bruk av ikke-økologisk materiale kan innvilges. Dette kan bidra til at økologiske virksomheter ikke søker om å bruke ikke-økologisk formeringsmateriale når tilsvarende egnete økologiske sorter er tilgjengelig i databasen. Det er videre viktig at det er presisert i rettsakten at økologisk planteformeringsmateriale skal bestilles i god tid før såing.

Det nye kravet om å etablere et nytt nasjonalt annex (liste) for planteformeringsmateriale som er 100% tilgjengelig, og hvor det ikke skal gis tillatelse til å bruke ikke-økologisk materiale, kan bidra til økt produksjon av økologisk formeringsmateriale. Vi har mottatt tilbakemelding fra næringen om at det kan være en utfordring å garantere full dekning på økologiske sorter på grunn av klimatiske svingninger og variasjoner i vekstsesongen. Vi har allikevel mottatt tilbakemelding om at enkelte norske sorter innen timotei, rødkløver, bygg og havre kan vurderes nærmere for muligheten om å inkludere i et slikt nytt annex. En etablering av et annet annex med oversikt over sorter/arter som ikke er tilgjengelig i databasen vil innebære redusert administrativ byrde for virksomheter, siden det i slike situasjoner vil bli gitt en generell tillatelse. Dette er blant annet relevant for settepotet og vegetativt materiale av frukttrær, hvor det i dag ikke er tilgang på økologisk formeringsmateriale. Det er imidlertid nødvendig at Mattilsynet og Debio vurderer muligheten for å innhente informasjon om mengden som brukes av slikt ikke-økologisk materiale hos økologiske virksomheter, for å ivareta de årlige rapporteringsforpliktelsene.

Det nye kravet om å etablere slike annex vil innebære en viss administrativ byrde for Mattilsynet. Mattilsynet må tilrettelegge for et nytt system for etablering av to nye annex, som innebærer nye rammer for utforming, etablering av rutiner for informasjonsinnhenting fra såvareleverandører, årlig oppdatering og informasjonsutveksling gjennom felles database for medlemsland og kommisjonen (OFIS).

I Norge er det i likhet med flere andre land en utbredt bruk av ikke-økologisk formeringsmateriale. Vi gjennomfører utredninger i Regelverksutvalget for økologisk produksjon for å innhente kunnskap om hvilke muligheter og konsekvenser nytt regelverk innebærer for norske virksomheter. [NORSØK har i 2019-2020](#) gjennomført en kunnskapsinnhenting om status for tilgangen på økologisk planteformeringsmateriale i Norge, og har innhentet kunnskap om utfordringer og muligheten for å øke den økologiske produksjonen av slikt materiale. I Norge varierer tilgangen på økologisk formeringsmateriale mellom ulike kulturer. Det er større tilgang til økologisk materiale for enkelte kornarter, engfrø og grønnsaksfrø, mens det samtidig ikke er tilgang på økologisk settepotet eller økologisk formeringsmateriale til fruktproduksjon. Det er foreløpig ikke tilgjengelig norsk formeringsmateriale til økologisk bærproduksjon, og det har vært importert vegetativt formeringsmateriale til blant annet økologisk jordbærproduksjon. Det er svært viktig at planteformeringsmaterialet er tilpasset dyrkings- og klimatiske forhold i Norge, og samtidig har en god plantehelsetilstand. Det er en utfordring å sikre tilgang på tilstrekkelig mengde

norsk økologisk planteforneringsmateriale når markedet er begrenset for de ulike kulturene. Det er visse nasjonale regler for import som virker begrensende for muligheten for innførsel av økologisk formeringsmateriale til Norge. Det er blant annet et generelt forbud mot import av settepotet til Norge. Videre er det krav om at såvarer skal være fritt for floghavre, og visse nasjonale krav og restriksjoner i henhold til norsk plantehelseregelverk. Det er videre kritisk at slikt importert formeringsmateriale er egnet for dyrkingsforhold i Norge og ikke har med seg nye skadegjørere.

3.5. Nye regler for spirer, fôr til bier og akvakulturdyr (forordning (EU) 2020/427)

Nye regler som gjennomføres ved forordning (EU) 2020/427 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter.

Krav til planteproduksjon:

Det nye kravet i regelverket om å bruke økologisk såvare til produksjon av økologiske spirer vurderes som hensiktsmessig og riktig, siden produksjonsperioden er kort og frøet tilfører all næring til spiren. Dette er videre i tråd med vår tolkning av gjeldende økologiregelverk i Norge, og det nye kravet vil derfor ikke innebære noen konsekvenser for norske virksomheter.

Fôring av bier:

Endringen i regelverket som tillater å bruke økologisk pollen som fôr til bier kan være til nytte for økologisk honningproduksjon. Pollen tilfører protein, fett, vitaminer og mineraler til biene, og er nødvendig for utvikling av bieyngel og overlevelse av disse. Tilgang på tilstrekkelig mengde pollen for biene er spesielt en utfordring når det er en sen vår og utsatt blomstring. Det er imidlertid en begrensning i forhold til innkjøp av pollen, siden pollen kan inneholde bakterier som kan forårsake alvorlige smittsomme biesykdommer. Derfor har vi i Norge i [forskrift om birøkt](#) i § 8 presisert at det kun er tillatt å bruke bieprodukter som honning og pollen i bigården som kommer fra egne bigårder (unntak varmebehandlet bivoks). Dette medfører at økologisk pollen som skal benyttes som fôr må komme fra egen bigård.

Økologisk akvakultur:

Nye krav til produksjon av økologisk yngel for marine fiskearter er gitt med bakgrunn i anbefalinger fra EGTOP (Expert group for technical advice on organic production). Det er ikke produksjon av marine arter i Norge, og vi vurderer derfor at de nye reglene ikke vil få vesentlige konsekvenser.

Vi vurderer at fjerning av kravet om å bruke maksimum 60% planteingredienser i økologisk fiskefôr til karnivore fiskearter (f.eks. laks) ikke vil få konsekvenser for norske virksomheter. Det er en betydelig lavere mengde planteingredienser som benyttes i økologisk fiskefôr for å sikre ernæringsmessig kvalitet på fôret. Vi vurderer derfor at det ikke er nødvendig å regulere maksimum mengde av planteingredienser i fiskefôr.

3.6. Utsatt virkningsdato for nye produksjonsregler for spirer, fôr til bier og akvakulturdyr (forordning (EU) 2021/269)

Rettsakten vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Rettsakten vurderes til kun å innebære en nyttevirkning for norske virksomheter og myndigheter. En utsettelse av virkningsdato for nytt økologiregelverk med ett år til 1.1.2022 vil innebære at økologiske virksomheter og Debio får bedre tid til å tilpasse seg nytt økologiregelverk.

4. Hørings svar

Hørings svar sendes inn via lenke på [Mattilsynets nettside](#). Alle høringsinnspill vil offentliggjøres på denne nettsiden til Mattilsynet.

Høringsfrist: 20.08.2021

Med hilsen

Are Tømmerberg Sletta
Seksjonssjef
Mattilsynet, hovedkontor, seksjon planter og innsatsvarer

Vedlegg:

- [Forordning \(EU\) 2020/464 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2020/464 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2020/2042 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2020/2042 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2020/2146 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2020/2146 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2020/1794 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2020/1794 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2020/427 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2020/427 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/269 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/269 \(da\)](#)
- [Lenke til RVU-nettside med oversikt over RVU-utredninger](#)
- Liste over høringsinstanser